

Precyzja wykonanego przez nas Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko zależna była od dostarczonych nam materiałów. Oceniany był nie projekt techniczny a koncepcja. W związku z tym pewnych zagadnień, np. ocena stopnia zagrożenia osuwiskowego, ze względu na brak precyzji i dokładnej lokalizacji nartostrady nie można było ocenić.

Koncepcja opracowana została na pewnym poziomie ogólności, stąd też brak szczegółów technicznych niektórych elementów infrastruktury. Inwestor przedstawił dane dotyczące m.in. systemu naśnieżania i dostarczenia wody, usytuowania armatek, a dla pozostałych elementów infrastruktury rekreacyjnej wskazał jedynie lokalizację, bez podania szczegółowych danych technicznych, które zostaną ustalone na poziomie dokumentacji projektowej, uwzględniającej wszystkie szczegóły techniczne inwestycji.

Inwestor ma świadomość możliwości przeprowadzenia ponownej Oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, po opracowaniu dokumentacji projektowej.

Przyjęte warianty zostały zaproponowane przez opracowujących Raport, natomiast warianty realnie istniejące to wariant zerowy i wariant zaproponowany przez inwestora. Wyniki naszych ocen wskazują, że warianty różnią się między sobą niewiele i nieistotnie, trudno zatem wskazać, który z nich jest najkorzystniejszy. Każdy z wariantów w pewnych aspektach omawianego zagadnienia posiada zalety i wady. Wariant zerowy przynosi zalesienie całego obszaru, co z pewnością doprowadzi do jego zubożenia florystycznego i faunistycznego. Wariant I (proponowany przez inwestora) w porównaniu do wariantu II ma tę przewagę, że zmusza inwestora do inwestycji o charakterze pro-środowiskowym i pro-przyrodniczym, co z pewnością podtrzyma istnienie populacji kilku istotnych gatunków, głównie płazów, a także zwiększy powierzchnię nieleśną, zasiedlaną przez chronione gatunki roślin i wykorzystywaną przez chronione gatunki zwierząt (trzmiele, motyle, nietoperze). Zjawisko to jest powszechnie obserwowane w całych Karpatach w związku z zarastaniem siedlisk nieleśnych. Teoria ekologiczna wyraźnie wskazuje, że niewielkie kontrolowane lokalne zakłócenia naturalnych ekosystemów wpływają dodatnio na bogactwo gatunków i z taką sytuacją mamy do czynienia w przypadku omawianej inwestycji.

W naszym Raporcie przedstawiliśmy charakterystykę oddziaływań wtórnych i skumulowanych w postaci potencjalnego zwiększenia ruchu turystycznego w masywie Dębowca, Szyndzielni i Klimczoka. Wiedza dotycząca funkcjonowania urządzeń turystyczno-

rekreacyjnych wskazuje, że podstawowym urządzeniem, które generuje oddziaływania wtórne i skumulowane jest kolej gondolowa na Szyndzielnię. Uzupełniające kolejki na trasie Sahara, a także niewielka 680m kolej krzeselkowa na Dębowiec, w istocie zastępują istniejące kiedyś urządzenia narciarskie, które w żaden sposób nie wpływały na zwiększenie ruchu narciarzy, a szczególnie turystów w Masywie Klimczoka. Jest przejawem ignorancji sugerowanie, że turysta, który ma możliwość korzystania z kolei gondolowej będzie podchodził kilkaset metrów wyżej w poszukiwaniu ukrytej w lesie kolei krzeselkowej, po to aby dłużej i bez komfortu dostać się do partii szczytowej Szyndzielni. Taka kolej służy jedynie obsłudze lokalnej trasy zjazdowej i w lecie, tak jak to było do końca lat 80-tych na stoku Szyndzielni i Dębowca kolejka ta będzie z pewnością nieczynna, ze względu na brak ekonomicznych podstaw do jej uruchomienia. Takie rozwiązania (kolej-matka i kolejki obsługujące boczne nartostrady) istnieją na Pilsku, Kasprowym Wierchu i Jaworzynie Krynickiej. Koncepcja proponowana przez inwestora jest do pewnego stopnia naśladowaniem gotowych rozwiązań, typowo zimowych, które nie mogą funkcjonować jako obiekt całoroczny ze względów ekonomicznych. Wykonawcy oceny nie mogą odpowiadać za brak świadomości tych faktów u osób odnoszących się do oceny.

W zakresie wpływu przedsięwzięcia na walory przyrodnicze, w tym na cele ochrony obszaru Natura 2000 „Beskid Śląski” poniżej przedstawimy uzupełnienie:

Ad 1.

W celu spełnienia wymogów formalnych, czyli trójwariantowości oceny, przygotowaliśmy hipotetyczny wariant II, oparty na historycznym przebiegu tras, jednak wariant ten nie był zaprojektowany przez inwestora. Wariant historyczny jest o 1/3 krótszy co spowoduje proporcjonalne zmniejszenie obszaru wylesień, także naturalnych, bo trasa w całości biegnie w kwaśnej buczynie i jaworzynie. Integralność siedliska na Dębowcu a wariant II: Siedliska o których mowa na Dębowcu, które mają być odlesione w wariantcie II są niewielką wyspą lasu, natomiast odlesienie w wariantcie I dotyczy zwartego kompleksu leśnego, dlatego naszym zdaniem wariant II jest nieznacznie lepszy. Powierzchnia odlesień w obydwu wypadkach jest porównywalna. Wariant II jest również propozycją nie zaproponowaną przez inwestora. W przypadkach obu wariantów na Dębowcu problemem odlesień mogą być stosunki własnościowe (własność prywatna).

Ad 2.

Zaproponowana koncepcja uniemożliwia precyzyjną ocenę wszystkich możliwych rozwiązań, wariantów lokalizacyjnych, alternatywnych rozmiarów i skal, różnych sposobów realizacji celów, oraz metod budowy, eksploatacji i likwidacji. Autorzy opinii ze swojej strony zaproponowali „wariant historyczny”, w którym to wariantcie nawiązujemy do starego rozwiązania na trasie stoku Sahara. Równocześnie na stoku Dębowca, również nawiązujemy częściowo do rozwiązania historycznego czyli prowadzenia trasy wzdłuż niewielkiego przylasku, jednakże ten obszar od dawna był obszarem rekreacyjnym i jeszcze do niedawna, w latach 90-tych, był regularnie użytkowany przez turystów. Proponowany wyciąg krzeselkowy na tym stoku w istocie zastępuje mniej bezpieczny i mniej wygodny dla narciarzy wyciąg orczykowy. W tym przypadku inwestycja jest jedynie inwestycją modernizacyjną, a niewielka wycinka lasu, działaniem w rzeczy samej kosmetycznym, poprawiającym bezpieczeństwo narciarzy. Autorzy opinii zaproponowali (str. 82), aby przywrócić na tym obszarze letni wypas owiec, co powinno doprowadzić do restytucji zbiorowiska murawy bliźniczkowej, co spotkało się z przychylnym stanowiskiem inwestora. Zdaniem wykonawców OoŚ, nasza propozycja odnośnie wypasu powinna być zapisana w decyzji administracyjnej odnośnie stoku Dębowca.

Ad 3.

Stosując się do wymogów Ocen Oddziaływania na Środowisko, przygotowaliśmy ocenę trójwariantową (Ustawa z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko), jednakże wariant tzw. II jest wyłącznie sugestią autorstwa przygotowujących OoŚ. Inwestor przygotował wyłącznie koncepcję jednowariantową. Warianty różnią się nieistotnie, każdy z nich ma pewne wady i zalety, z punktu widzenia przyrodniczego trudno ocenić, czy ważniejszą zaletą jest przywrócenie stosunków naturalnych (wariant zerowy), podniesienie poziomu różnorodności wariant II, lub wzmożenie aktywnej ochrony gatunków wariant I. Skalę oddziaływań oparto o punktację przyjętą w Standardowych Formularzach Danych. Obliczając wartości wskaźnika dla poszczególnych wariantów w stosunku do maksymalnej negatywnej wartości wskaźnika (-3; wariant I -0,42, wariant II -0,32) otrzymujemy wartości oznaczające słabe oddziaływania negatywne (między 0 a -1). Daje to następujące wartości procentowe danego wariantu w

stosunku do maksymalnego oddziaływania negatywnego (-3): wariant I -0,14, w wariacie II -0,10. Różnica między ocenami wariantów, równa 0,10, stanowi zaledwie 3 % maksymalnej wartości negatywnego oddziaływania na środowisko. Z tego powodu uznając, że wszystkie wartości poniżej 5% maksymalnej wartości są wartościami nieistotnymi, napisaliśmy w naszej ocenie, że różnice między wariantami są nieistotne, mimo, że wariant II otrzymał mniej punktów (-0,32) w oddziaływaniu na środowisko w stosunku do wariantu I. Biorąc pod uwagę rozmaite oddziaływania dodatnie o której wyżej wspominaliśmy, jeszcze raz podkreślamy, że przeprowadzona analiza nie pozwala na wskazanie wariantu najkorzystniejszego. Jeszcze raz podkreślamy, że różnice między wariantami są nieistotne.

Ad 4.

Projektowana inwestycja wbrew oczekiwaniom oceniających OOS nie przyniesie zwiększenia ruchu narciarskiego i turystycznego. Służy jedynie kanalizowaniu ruchu narciarskiego, wyjeżdżających koleją gondolową na Szyndzielnię. Oznacza to, że być może liczba i ilość narciarzy, którzy będą decydowali się na wyjście na Klimczok będzie mniejsza niż dotychczas, ponieważ część z nich ograniczy się wyłącznie do użytkowania nowych tras narciarskich, co ograniczy użytkowanie tras zimowych na Klimczoku. W lecie natomiast kolej krzeselkowa na Dębowiec, a tym bardziej kolej krzeselkowa na Szyndzielnię, mniej komfortowa i znacznie oddalona, nie będą użytkowane przez turystów, tak jak ma to miejsce we wszystkich obiektach tego typu w Polsce i na świecie. Jak wynika z opinii RDLP w Katowicach, Lasy Państwowe nie przewidują zmian w gospodarce leśnej wokół obszaru inwestycji. Zgodnie z przedstawionymi materiałami nie istnieje konieczność budowy nowych dróg i nowych szlaków zrywkowych, ponadto istniejąca sieć dróg leśnych jest wystarczająco gęsta, aby zapewnić transport drewna. W związku z tym, w OOS nie brano pod uwagę wpływu inwestycji na gospodarkę leśną. Na omawianym obszarze występują dość trwałe drzewostany z niewielkim udziałem świerka, dzięki czemu w OOS nie brano pod uwagę możliwości wywołania gradacji kornika przez odsłonięcie ściany lasu.

Ad 5.

Potok Olszówka niezależnie od wariantu inwestycji będzie zanieczyszczany od odcinków przyźródłowych do co najmniej dolnej stacji kolejki gondolowej. Lokalne odwodnienia obszarów leśnych dotyczą głównie obszarów w górnej części nartostrady, gdzie występuje silne nachylenie stoku w porównaniu do dolnej części, a zatem zagadnienie to dotyczy obu wariantów, jednak w niniejszym OOS nie mogło być rozpatrywane ze względu na fakt, że do oceny przedstawiono I-szą fazę relizacji inwestycji w postaci koncepcji inwestycji, a nie fazę zaawansowaną czyli projekt inwestycji. Miejsce rozrodu płazów w przypadku wariantu I będzie musiało być przeniesione, zaś dla wzmocnienia populacji płazów sugerowane jest utworzenie nowych zbiorników wodnych, służących jako miejsca rozrodu, co powinno sprzyjać nie tylko utrzymaniu, ale i zwiększeniu populacji tych gatunków na terenie inwestycji i w jej otoczeniu. W związku z brakiem precyzji w przedstawionej do oceny koncepcji nie jesteśmy w stanie przedstawić dokładnie lokalizacji tych zjawisk i proponowanych rozwiązań. Już kilkudziesięciometrowa metrowa ściana lasu mieszanego redukuje hałas do niskiego poziomu, nie odczuwalnego jako stres dla zwierząt. Biorąc ten fakt pod uwagę należy przyjąć, że oddziaływanie hałasu podczas budowy będzie miało tylko charakter lokalny. Niewielka liczebność lokalnych populacji zwierząt kopytnych oraz spowodowanie przez odsłonięcie lasów znacznie lepszych warunków pokarmowych może spowodować raczej nachodzenie lokalnie występujących kopytnych i innych zwierząt roślinożernych na teren nartostrad, niż omijanie ich przez te zwierzęta. Fragmentacja powierzchni leśnej, która znajdzie się między nartostradami (wyspa leśna między nartostradami) będzie posiadała efekty izolacji i fragmentacji. Szerokość nartostrad utrudni migrację wielu gatunkom, głównie leśnej fauny glebowej i ściółkowej, a także odstraszy gniazdowanie typowych gatunków leśnych (np. dzięciołów). Zasilanie wyspy leśnej na poziomie dynamiki populacji drobnych bezkręgowców może być wyraźnie zmniejszone. Nie wykazano, że może to dotyczyć gatunków dla których utworzono obszar Natura 2000 „Beskid Śląski” oraz dla gatunków chronionych (np. pomrowa błękitnego). Jeżeli chodzi o synantropizację fauny, to liczba turystów przebywających na tym terenie jest wystarczająco wysoka, że nie ma powodów sądzić, aby zwiększona liczba turystów przyczyniła się do istotnego zwiększenia synantropizacji zwierząt. Patrz również Ad 4.

Ad 6.

Ziołorośla nadrzeczne rozwijają się w kilku miejscach wzdłuż potoku Olszówka, zwłaszcza w miejscach odsłoniętych, w pobliżu placów technologicznych związanych z prowadzoną gospodarką leśną. Reprezentowane są przez zespoły Phalarido-Petasitetum hybrydi i lokalnie przez Petasitetum albi (ten ostatni podawany jako identyfikator fitosocjologiczny chronionego siedliska „ziołorośla górskie” Inicjalne stadia łągów towarzyszą ww. roślinności. Obecny stan tych siedlisk nie pozwala na potraktowanie ich jako siedliska chronione, w związku z czym nie zostały one poddane szczegółowej analizie, jak to miało miejsce w przypadku buczyn i jaworzyny.

Ad 7.

Stanowiska parzydła leśnego i paprotki zwyczajnej zostały stwierdzone przez autora opracowania w bezpośrednim sąsiedztwie dolnej stacji kolejki gondolowej na Szyndzielnię. Na podstawie istniejącej dokumentacji dotyczącej projektu, nie ma powodów przypuszczać, że zostanie ono naruszone w związku z czym nie zostały one uwzględnione na mapie rozmieszczenia gatunków chronionych.

Ad 8 a.

Wartości wskaźników specyficznej struktury i funkcji chronionych siedlisk przyrodniczych w poszczególnych wydzieleniach zostały wskazane w oparciu o kryteria zawarte w tabelach 1, 3, 5. Zestaw gatunków charakterystycznych został objaśniony w ww. tabelach. Gatunki obce to na przedmiotowym terenie niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* i dąb czerwony *Quercus rubra*. (zarówno w buczynach, jak i w jaworzynie). Gatunki inwazyjne to w jaworzynie jeżyna *Rubus cfr. hirtus*, a w buczynach trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*

Ad 8 b.

Ponieważ autorzy uczestniczyli w wypełnianiu standardowych formularzy danych (sdf) dla wielu obszarów Natura 2000 w Polsce, w Raporcie przyjęto te same kryteria siły oddziaływania czynników negatywnych, zaś ich ilościowe wartości przedstawia tabela 1.

Np. Lokalne źródła hałasu jakim są pracujące maszyny jest skutecznie wyciszony przez ok. 30m ścianę lasu, a zatem należy traktować hałas jako czynnik oddziaływania na środowisko o niskim stopniu intensywności. Należy przyjąć, że za ścianą lasu (od 30-50m) oddziaływanie nie powinno wywoływać reakcji silnych (ucieczka) i średnich (długotrwałe przerywanie żerowania i objawy zaniepokojenia) reakcji stresowych u kręgowców.

Ad 8 c.

W odniesieniu do gatunków zwierząt stanowiących cele powołania obszaru Natura 2000 oceniana inwestycja nie stwarza żadnego zagrożenia, za wyjątkiem traszki karpackiej, ze względu na brak ich występowania na omawianym obszarze. W odniesieniu do traszki karpackiej, stanowisko jest niestabilne, i przedstawiono koncepcję mikrokompensacji (zwiększenie liczby miejsc rozrodu i podniesienie ich jakości).

Jeżeli chodzi o kryteria oceny wpływu czynników związanych z inwestycją, to przyjęto następujące wartości oddziaływań na gatunki zwierząt:

Oddziaływanie słabe (-1) oznacza, że mamy do czynienia z oddziaływaniem na pojedyncze osobniki i oddziaływanie to ma charakter lokalny (inwestycja i jej najbliższe otoczenie).

Oddziaływanie średnie (-2) dotyczy oddziaływania na lokalne populacje i możliwość spowodowania ich izolacji i lokalnych ekstynkcji.

Oddziaływanie silne (-3) oznacza, że oddziaływanie na populację wychodzi poza obszar doliny, zaś lokalne populacje są wyraźnie (średnio lub silnie) zagrożone wymarciem.

W ocenie stanu populacji brano pod uwagę 4 kryteria:

1 – liczebność

2 – izolacja

3 – stan siedliska populacji

4 – ogólna ocena,

zgodnie z założeniami wypełniania sdf w projekcie Natura 2000.

Postępowanie w ramach analizy macierzowej zostało oparte na następującej metodyce:

W tabeli 9 wymieniono przewidywane rodzaje oddziaływań, oceniono ich dodatni lub ujemny wpływ w skali dodatniej od 1-3 i ujemnej od -1 do -3. Liczba rodzajów oddziaływań i elementów przyrody które podlegały oddziaływaniom podano w tabeli 1. Warianty były

oceniane w odniesieniu do 4 składowych przyrodniczych obszarów: krajobrazu, środowiska, siedlisk i gatunków. Dla każdego wariantu w każdej z faz realizacji (tab. 1) dokonano oceny oddziaływań w skali 1-3 lub -1 do -3, a następnie oszacowano średnią wartość oddziaływań dla danej składowej przyrodniczej obszaru. Dla każdego z wariantów obliczono średnią ze wszystkich składowych dla każdego z wariantów i otrzymano wartości podane w tabeli analizy macierzowej (tab.9). Wartości te i ich znaczenie dla OOS omówiono w punkcie Ad 3, niniejszej odpowiedzi.

Ad 9.

Jedynym rozwiązaniem jest osłonięcie ściany lasu strefą krzewów i podrostów drzew. Istniejące na tym obszarze populacje pospolitych na całym obszarze gatunków nie wymagają podejmowania szczególnych zabiegów ochronnych. Osłonięcie ściany lasu jest również wskazane ze względu na bezpieczeństwo narciarzy, a także potencjalne szkody powodowane przez narciarzy w drzewostanie (odarcie z kory, podcinanie korzeni itp.).

Ad 10.

Autorzy opinii do OOS być może myślą pojęcia działań kompensujących z terminem kompensacja przyrodnicza. W tym pierwszym wypadku chodzi o minimalizowanie skutków inwestycji oraz kompensowanie utraty siedliska dla płazów. W przypadku drugim chodzi o całą procedurę formalno-prawą, która wymaga zaangażowania wojewody, Ministra Środowiska i odpowiedniego wydziału Komisji Europejskiej. Ta sytuacja nie ma miejsca w trakcie omawianej inwestycji ze względu na wykazany przez nas brak istotnego oddziaływania inwestycji na gatunki i siedliska stanowiące podstawę utworzenia obszaru Natura 2000 „Beskid Śląski”.

Ad 11.

Najlepszym sposobem monitoringu przebiegu budowy inwestycji jest zatrudnienie przez inwestora przyrodnika (-ów; osobę – y wskazane przez RDOŚ) wyspecjalizowanego w zagadnieniach ochrony przyrody, który powinien na bieżąco monitorować przebieg prac, a wyniki i wnioski ze swoich obserwacji raportować do RDOŚ. Propozycja taka powinna znaleźć się w decyzji wydanej przez odpowiedni organ dla inwestora. Po zamknięciu okresu

budowy, wystarczającym monitoringiem jest monitoring obszaru Natura 2000, który odbywa się na ogół co 3 lata dla ptaków i co 6 lat dla pozostałych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych. RDOŚ powinien zaznaczyć, że 6-letni monitoring powinien zawsze obejmować obszar inwestycji.

Na zakończenie pragniemy przypomnieć

W związku z pismem RDOŚ autorzy omawianej OOŚ dla koncepcji Szyndzielnia-Dębowiec poinformowali inwestora, że taka sama ocena powinna zostać dokonana dla szczegółowego projektu inwestycji. Istniejąca ocena pokazuje, że inwestycja nie wpływa istotnie na przyrodę omawianego obszaru w związku z czym powinna pozwolić inwestorowi na przygotowanie szczegółowego projektu zgodnie z istniejącym stanem prawnym. Przedłożony OOŚ wskazuje na możliwość przygotowania projektu, ponieważ OOŚ przedłożonej koncepcji wskazuje, że realizacja tej koncepcji nie wpłynie realnie na przyrodę i środowisko obszaru Natura 2000 „Beskid Śląski”. Postępowanie dwuetapowe wydaje się ze wszechmiar uzasadnione, ponieważ z jednej strony chroni przyrodę i środowisko przed szkodliwymi inwestycjami, z drugiej strony zaś ocena taka pozwala inwestorowi podjąć decyzję, z jakim ryzykiem może przystąpić do realizacji szczegółowego projektu inwestycji.

W załączeniu:

- Mapa 1. Rozmieszczenie stanowisk chronionych gatunków roślin naczyniowych i zwierząt,
- Mapa 2. Rozmieszczenie płatów chronionych siedlisk przyrodniczych